

1 Kokios išlaidos yra susijusios su teismo procesu ir kas paprastai turi jas padengti?

Antrinės teisinės pagalbos išlaidas sudaro išlaidos, nuo kurių mokėjimo pareiškėjas atleidžiamas, tai yra: bylinėjimosi išlaidos bylose, išnagrinėtose civilinio proceso tvarka, išlaidos išnagrinėtose konstitucinės justicijos bylose, su bylos nagrinėjimu administracinio proceso tvarka susijusios išlaidos, administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo teisme išlaidos, su baudžiamojoje byloje pareikšto civilinio ieškinio nagrinėjimu susijusios išlaidos, išlaidos, susijusios su gynyba ir atstovavimu nagrinėjant bylas (įskaitant apeliacine ir kasacine tvarka nagrinėjamas bylas, nesvarbu, kas jas pradeda), taip pat vykdymo proceso išlaidos, nurodytos teisingumo ministro patvirtintoje Sprendimų vykdymo instrukcijoje, išlaidos, susijusios su procesinių dokumentų rengimu ir įrodymų rinkimu, vertimu, su atstovavimu išankstinio ginčų sprendimo ne teisme atvejais, jeigu tokia tvarka nustatyta įstatymuose ar teismo sprendime. Taip pat apmokamos kelionės išlaidos, kai įstatymuose nustatyta arba teismas pripažįsta, kad pareiškėjo dalyvavimas būtinas.

Tarptautinio ginčo atveju, nagrinėjant civilines ir komercines bylas, į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas įeina:

- 1) vertimo žodžiu išlaidos;
- 2) teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimo išlaidos;
- 3) teismo ar kompetentingos institucijos pareikalautų ir pareiškėjo pateikiamų būtinų procesinių dokumentų vertimo išlaidos;
- 4) kelionės išlaidos, kurias turi apmokėti pareiškėjas tais atvejais, kai su pareiškėjo byla susijusių asmenų dalyvavimas teismo posėdyje būtinas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus ar pagal teismo sprendimą ir teismas nutaria, kad šie asmenys negali būti apklausti jokia kitu teismui priimtiniu būdu.

Tarptautinio ginčo atveju, kai pareiškėjas turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar vietą, kurioje daugiausia gyvena, Lietuvos Respublikoje, į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas įeina išlaidos:

- 1) susidariusios dėl teisinės pagalbos, kuri buvo suteikta Lietuvos Respublikoje iki to laiko, kol teisinės pagalbos prašymas buvo gautas kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurioje sprendžiama byla arba turi būti vykdomas sprendimas;
- 2) susijusios su teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimu.

Jeigu jūs turite teisę gauti 100 procentų valstybės finansuojamą antrinę teisinę pagalbą, jūs būtumėte atleistas nuo šių išlaidų mokėjimo. Jeigu jūs turite teisę tik į iš dalies apmokamą teisinę pagalbą, kitą dalį išlaidų turėtumėte padengti jūs.

2 Kas konkrečiai yra teisinė pagalba?

Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo nustatyta tvarka teikiama *pirminė teisinė pagalba, antrinė teisinė pagalba ir valstybės užtikrinama neteisminė mediacija*.

Į pirminę teisinę pagalbą turėtumėte kreiptis, jeigu jums reikalinga teisinė informacija, teisinės konsultacijos, valstybės ar savivaldybių institucijoms skirtų dokumentų rengimas, pagalba kaip spręsti ginčus ne teismo tvarka ir taikos sutarties parengimas. Pirminę teisinę pagalbą teikiantys asmenys taip pat rengia prašymus dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, sutartis dėl santuokos nutraukimo teisinių pasekmių, pareiškimus dėl teismo įsakymo išdavimo, prieštaravimus dėl kreditoriaus pateikto pareiškimo, prašymus dėl teismo leidimo parduoti ar įkeisti nekilnojamąjį turtą išdavimo, prašymus dėl teismo leidimo priimti palikimą išdavimo ir prašymus dėl išankstinių teismo leidimų sudaryti sandorius, susijusius su neveiksnaus tam tikroje srityje ar ribotai veiksnus tam tikroje srityje asmens turtu.

Pirminę teisinę pagalbą galima gauti bet kurioje Lietuvos savivaldybėje.

Dėl antrinės teisinės pagalbos turėtumėte kreiptis, jeigu jums reikalingas procesinių dokumentų rengimas, advokato gynyba arba atstovavimas bylose, įskaitant vykdymo procesą, atstovavimas išankstinio ginčo sprendimo ne teisme atveju, jeigu tokią tvarką nustato įstatymai ar teismo sprendimas, atleidimas nuo advokato, proceso ir kitų bylinėjimosi išlaidų mokėjimo.

Dėl valstybės užtikrinamos neteisminės mediacijos turėtumėte kreiptis, jeigu siekiate civilinį ginčą išspręsti taikiai.

Sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo ar valstybės užtikrinamos neteisminės mediacijos vykdymo priima Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba.

Visą informaciją apie valstybės garantuojamą teisinę pagalbą galima rasti **Teisinės pagalbos paslaugų informacinės sistemos (TEISIS)** puslapyje:

<https://teisis.lt/external/home/main>.

3 Kokie yra teisinės pagalbos suteikimo reikalavimai?

Pirminė teisinė pagalba teikiama Lietuvos Respublikos piliečiams, Europos Sąjungos valstybės narės piliečiams, asmenims teisėtai gyvenantiems Lietuvos ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje, asmenims, turintiems teisę gauti pagalbą pagal Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis. Visi šie išvardinti asmenys gali pasinaudoti nemokama vienos valandos konsultacija, rūpimu klausimu, neatsižvelgiant į turtinę padėtį.

Pirminę teisinę pagalbą teikiantys specialistai patars, kaip išspręsti ginčą be teismo, informuos apie teisės sistemą, įstatymus ir kitus teisės aktus, padės parengti taikos sutartį, esant poreikiui, padės užpildyti prašymą dėl antrinės teisinės pagalbos ar parengs įstatyme numatytus procesinius dokumentus.

Pirminę teisinę pagalbą atsisakoma teikti, jeigu: besikreipiančiojo reikalavimai bus akivaizdžiai nepagrįsti; tuo pačiu klausimu jau buvo suteikta išsami konsultacija; akivaizdu, kad advokato konsultaciją asmuo gali gauti nesinaudodamas valstybės garantuojama teisine pagalba; kreipiamasi ne dėl savo teisių ir teisėtų interesų, išskyrus atstovavimo pagal įstatymą atvejus; piktnaudžiuojama valstybės garantuojama teisine pagalba, materialiosiomis ar procesinėmis teisėmis.

Antrinė teisinė pagalba teikiama tam pačiam subjektų ratui, tačiau vertinamas asmens (šeimos) turtas ir asmens pajamos.

Antrinę teisinę pagalbą gauti gali asmenys, kurių asmens (šeimos) turtas ir asmens metinės pajamos už paskutinius 12 mėnesių neviršija Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto normatyvo. lygių teisei pagalbai gauti. Pažymėtina, kad asmenys, siekiantys gauti antrinę teisinę pagalbą privalo pateikti duomenis apie savo ir savo sutuoktinio turimą nekilnojamąjį ir kilnojamąjį turtą.

Neatsižvelgiant į asmens (šeimos) turtą ar asmens metines pajamas, nemokamai antrinę teisinę pagalbą gali gauti, pavyzdžiui, nukentėjusieji nuo nusikalstamų veikų; socialinės pašalpos gavėjai; asmenys, kuriems nustatytas sunkus neįgalumas arba kurie yra pripažinti nedarbingais, arba sukakę senatvės pensijos amžių, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis; ir kiti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 12 str. nurodyti asmenys..

Antrinę teisinę pagalbą atsisakoma teikti, jeigu: pareiškėjo reikalavimai yra akivaizdžiai nepagrįsti; atstovavimas byloje yra neperspektyvus; pareiškėjas kreipiasi dėl neturtinės žalos, susijusios su garbės ir orumo gynimu, tačiau jis nepatyrė turtinės žalos; prašymas yra susijęs su reikalavimu, tiesiogiai atsirandančiu dėl pareiškėjo ūkinės komercinės veiklos ar dėl jo savarankiškos profesinės veiklos; pareiškėjas gali gauti reikiamas teisinės paslaugas nesinaudodamas valstybės garantuojama teisine pagalba; pareiškėjas kreipiasi ne dėl savo teisių pažeidimo, išskyrus atstovavimo pagal įstatymą atvejus; reikalavimas, dėl kurio kreipiamasi antrinės teisinės pagalbos, buvo perleistas pareiškėjui siekiant gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą; pareiškėjas piktnaudžiauja valstybės garantuojama teisine pagalba, savo materialiosiomis ar procesinėmis teisėmis; pareiškėjas nesutinka apmokėti nustatytos antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalies; iš esmės išnagrinėjus reikalavimą, nustatoma, kad antrinės teisinės pagalbos galimos išlaidos viršytų pareiškėjo turtinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį; pareiškėjui buvo suteikta antrinė teisinė pagalba kitoje byloje, tačiau jis iki nurodyto termino neapmokėjo nustatytų antrinės teisinės pagalbos išlaidų arba jų dalies.

Valstybės užtikrinama neteisminė mediacija gali būti vykdoma, kai bent viena iš ginčo šalių turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą.

Tarptautinių ginčų atveju, jeigu kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenančių fizinių asmenų (šeimos) turtas ir asmens pajamos viršija Vyriausybės nustatytą normatyvą, tačiau jie nurodo, kad neturi galimybės atlyginti bylinėjimosi išlaidų, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba privalo nustatyti, ar asmuo, atsižvelgiant į jo nuolatinės gyvenamosios vietos ar vietos, kurioje pareiškėjas daugiausia gyvena, kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje pragyvenimo išlaidas, gali sumokėti bylinėjimosi išlaidas, ir turi teisę priimti sprendimą suteikti antrinę teisinę pagalbą. Šiuo atveju įvertinama, ar pareiškėjas, atsižvelgiant į jo (šeimos) turtą ir jo pajamas, turi teisę gauti teisinę pagalbą pagal jo nuolatinės gyvenamosios vietos ar vietos, kurioje jis daugiausia gyvena, teisės aktus.

4 Ar teisinė pagalba teikiama visų rūšių bylose?

Taip, išskyrus tarptautinių ginčų atvejus. Valstybės garantuojama teisinė pagalba tarptautiniuose ginčiuose teikiama civilinėse ir komercinėse bylose.

5 Ar yra specialių procedūrų, taikomų ypatingais atvejais?

Taip. Kai gynėjo ar įgaliotojo atstovo dalyvavimas yra būtinas baudžiamojoje byloje, antrinę teisinę pagalbą teikiantį advokatą paskiria ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas, kurių žinioje yra baudžiamoji byla.

6 Kur galiu gauti teisinės pagalbos prašymo formą?

Antrinės teisinės pagalbos prašymo forma ir papildomi dokumentai bei valstybės užtikrinamos neteisminės mediacijos prašymo forma ir papildomi dokumentai nurodyti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos puslapyje: <https://vgtpt.lrv.lt/en/links/requests>

Tarptautinių ginčų atveju teiktino prašymo forma nurodyta E-Teisingumo portale (https://e-justice.europa.eu/157/LT/legal_aid_forms?clang=lt)

7 Kokius dokumentus reikia pateikti kartu su teisinės pagalbos prašymo forma?

Dokumentai, kuriuos reikia pateikti, nurodyti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos puslapyje: <https://vgtpt.lrv.lt/en/links/requests>

Tarptautinių ginčų atveju:

Teisinės pagalbos prašymo formą (prašymas privalo būti pasirašyta asmens, kuris prašo teisinės pagalbos, arba jo įgalioto atstovo, pateikiant įgaliojimą patvirtinantį dokumentą).

Asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą: pasą, asmens tapatybės kortelę, leidimą nuolat ar laikinai gyventi Lietuvoje /Europos Sąjungos valstybėje;

Reikalavimą pagrindžiančius dokumentus (pavyzdžiui, jūsų byloje jau priimtus teismų sprendimus; sutartį, jeigu jūsų reikalavimai susiję su sutarties vykdymu ir pan.).

Savo gyvenamosios vietos valstybės kompetentingos institucijos išduotą pažymą (patvirtinimą), kad jūs turite teisę gauti nemokamą teisinę pagalbą savo valstybėje, pagal jūsų gyvenamosios vietos valstybės įstatymus

8 Kam turiu pateikti teisinės pagalbos prašymą?

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai

Odminių g. 3, 01122 Vilnius

Tel. Nr. 8 700 00 211

Faks. Nr. 8 700 35 004

El. p. teisinepagalba@vgtpt.lt

9 Kaip sužinoti, ar turiu teisę į teisinę pagalbą?

Kreiptis į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą.

10 Ką turėčiau daryti, jei turiu teisę į teisinę pagalbą?

Pateikti prašymą su privalomais dokumentais Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai.

11 Kas parinks man advokatą, jei turiu teisę į teisinę pagalbą?

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba.

12 Ar teikiant teisinę pagalbą padengiamos visos teismo proceso išlaidos?

Jeigu jums būtų suteikta teisinė pagalba valstybei finansuojant 100 procentų teisinės pagalbos išlaidų, jūs būtumėte atleistas nuo advokato ir bylinėjimosi išlaidų mokėjimo. Jeigu jums būtų suteikta teisinė pagalba valstybei finansuojant išlaidų, likusių dalį išlaidų už advokato paslaugas bei bylinėjimosi išlaidas turėtumėte apmokėti jūs. Pažymėtina, kad asmuo nėra atleidžiamas nuo kitos ginčo pusės patirtų bylinėjimosi išlaidų, todėl jeigu asmuo inicijuoja bylą teisme ir jo reikalavimas teismo yra atmetamas, teismas asmenį gali įpareigoti padengti kitos ginčo šalies patirtas bylinėjimosi išlaidas. Tokiu atveju, valstybė neatleidžia nuo kitos ginčo pusės patirtų bylinėjimosi išlaidų apmokėjimo.

13 Kas padengia kitas išlaidas, jei turiu teisę gauti tik ribotą teisinę pagalbą?

Padengia pats asmuo, kuriam teikiama tik iš dalies finansuojama teisinė pagalba.

14 Ar teisinė pagalba taip pat apima apeliacinius skundus?

Taip, antrinė teisinė pagalba teikiama ir apeliacinių skundų parengimui bei atstovavimui apeliacinės instancijos teisme. Pažymėtina, kad, jeigu antrinė teisinė pagalba buvo teikiama pirmosios instancijos teisme, siekiant gauti ją apeliaciniame procesui turi būti pateikimas naujas prašymas su visais privalomais dokumentais teisei pagalbai gauti ir Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba įvertins ar turite teisę gauti teisinę pagalbą apeliaciniame procese.

15 Ar teisinė pagalba gali būti nutraukta nesibaigus teismo procesui (arba net atšaukta po teismo proceso)?

Taip, jeigu paaiškėja, kad asmuo kuriam buvo suteikta teisinė pagalba, nusišepė informaciją ar pateikė klaidingus duomenis, kad jam būtų suteikta valstybės apmokama teisinė pagalba. Taip pat, teisinė pagalba gali būti nutraukiama paties asmens prašymu, arba jeigu paaiškėja, kad asmuo piktnaudžiauja jam suteikta teisine pagalba, nebendradarbiauja su advokatu ir pan.

16 Ar galiu apskųsti atsisakymą suteikti teisinę pagalbą?

Taip. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos priimtas sprendimas gali būti skundžiamas per vieną mėnesį nuo sprendimo gavimo dienos Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, Vilnius) arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygmantų g. 2, Vilnius).

17 Ar teisinės pagalbos prašymas sustabdo senaties terminą?

Ne.

Paskutinis naujinimas: 12/07/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklę rasite puslapyje „Teisinė informacija“.